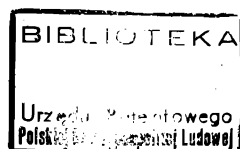

URZĄD PATENTOWY

D03d, 49/22

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OPIS PATENTOWY

№ 1575.

Kl. 86 c18.

Oskar Tandler i Gustav Tandler
(Crimmitschau, Niemcy).

D03d 49/22

**Przestawialny i wymienialny dzierzak osnowy dla krosien tkackich do wyrobu
sukna i płótna.**

Zgłoszono 9 stycznia 1922 r.

Udzielono 11 lutego 1925 r.

Pierwszeństwo: 12 stycznia 1921 r. dla zastrz. 1-7 (Niemcy).

Celem przyłączenia początku osnowy do płótna wału używano dotychczas w tkactwie dwóch sztabek żelaznych, które łączono ze sobą przez zeszywanie albo zesznurowanie. Na jednej sztabie przymocowywano płótno, a na drugiej osnowę. Ten sposób połączenia osnowy z płótnem, który umożliwia początek nawijania przymocowanej osnowy na jego wał ma różne wady. Jeżeli np. sznurek, który łączy żelazne sztaby, urwie się albo się rozluźni, to w wyrobie powstają skazy tak, że wyrób jako mniej wartościowy może być sprzedany tylko po znacznie niższej cenie. Zależy bardzo na tem w jakim miejscu zaczyna się sznurek zwalniać albo urywać. Jeżeli to ma miejsce już na wale nawoju, to w regule 1—2 metry wyrobu stają się nieużyteczne, co powoduje

wielką stratę nie tylko dla fabrykanta, ale także i dla tkacza.

Dalszą wadą jest to, że wskutek przyszywania żelaznych sztab do płótna i połączenia obu sztab przez zeszywanie ich, zostaje płótno czasem tak podziurkowane, że staje się nie do użycia i musi być odcięte. Potrzebne następnie świeże wszywanie sztaby i przyszywanie sztaby ze znajdującymi się na niej końcami osnowy wymaga znów wiele czasu i trudu.

Dalej jest także bardzo niepraktyczne, że musiano dotąd dla różnych szerokości wyrobu zastosować także żelazne sztaby o różnej długości. Wyszukiwanie odpowiednich sztab i wszywanie ich wymaga znów kosztownego nakładu czasu i pieniędzy.

Te wymienione wady usuwa w zupeł-

ności niniejszy wynalazek. Polega on głównie na tem, że obie sztaby żelazne, przymocowane do płótna i osnowy, łączą się ze sobą przez dające się rozluźnić dzierzaki, które są bardzo wytrzymałe i odporne na ciągnięcie a wskutek tego umożliwiają długoletnią pracę krosna. Siłę ciągnięcia przenoszą zatem z płótna na osnowę części metalowe, nie zaś sznur albo inne włókna. Także połączenie obu sztabek ze sobą na ich zewnętrznych końcach nie uskutecznia się—jak dotąd—zapomocą sznurka, tylko zapomocą części metalicznych a mianowicie przez zastosowanie obrotnych dzierzaków, które się przytrzymuje w danem położeniu przedstawialnemi pierścieniami. Sztaby składają się z części przesuwalnych jedna w drugiej, mogą być zatem przez wyciągnięcie albo zesunięcie dostosowane do każdej szerokości tak, że sztab tych nie potrzeba wymieniać.

Przedmiot wynalazku przedstawiony jest na załączonym rysunku, mianowicie fig. 1 okazuje widok z góry, fig. 2—przekrój podłużny a fig. 3—8—szczegóły. Ponieważ wynalazek dotyczy tylko połączenia osnowy z płótnem wału, to przedstawiona jest tylko ta część krosna, podczas gdy same krosna uważa się jako znane.

Osnowa *a* jest przytwierdzona z jednej strony na wale *b* a z drugiej strony do żelaznej sztaby *c* w znany sposób. Tak samo przymocowane jest płótno *d* z jednej strony na wale *e* a z drugiej do sztaby *f* a mianowicie przez owinięcie i zeszytowanie końców. Ze strony sztaby *f* ma płótno *d* wycięcia *g*, które obszyte są w podobny sposób jak dziurki do guzików, aby uniknąć strzępień się materiału. Sztaba *f* jest w miejscach wycięć *g* odsłonięta. Pomiędzy wycięciami *g* znajdują się na sztabie *f* metalowe dzierzaki *h*, które sztabę *f* łączą ze sztabą *c* splotu *a*. Dierzaki *h* są sporządzone z blachy

tak zgiętej, że powstają oczka *i* do wsunięcia w nie obu sztab *c* i *f*. Końce blachy leżą na łączniku *k* i są na nim przytrzymane suwakami *l*. Suwaki *l* są sporządzone również z wygiętego paska blaszanego. Aby jedno albo oba oczka *i* po cofnięciu suwaków łatwiej otworzyć i zamknąć, jest pasek blaszany oczka przecięty i obie części są połączone ruchomo zapomocą zawiasu *m*. Przez to może być część, stanowiąca niejako przykrywkę oczka, łatwo otworzona i zamknięta tak, że możebne jest szybkie i wygodne przytwierdzenie metalowych dzierzaków *h* na sztabach *c* i *f*.

Połączenie ze sobą sztab *c* i *f* na ich końcach uskutecznia się zapomocą łączników *n*, które różnią się od metalowych dzierzaków *h*. Te łączniki *n* stanowi kawałek drutu tak wygięty, że tworzą się również dwa oczka *o*. Jedno oczko przecyka się przez dziurkę *p* w sztabie *f*, podczas gdy drugie nasuwa się z zewnątrz na sztabę *c*. Aby uniknąć zsunienia się łączników *n* ze sztaby, nasadza się na jej zewnętrzne końce pierścienie *q*, które można przytrzymać w dowolnem położeniu na sztabie *c* zapomocą śrubki *r*.

Aby dzierzaki *h* nie powodowały żadnego podniesienia na wale *e*, znajduje się na nim podłużny rowek *s*, w którym układają się sztaby razem z metalowemi dzierzakami. Długość płótna jest dostosowana do średnicy wału *e*, aby sztaby i metalowe dzierzaki przy nawijaniu płótna dokładnie wpadały w rowek *s*.

W łączniku *k* metalowych dzierzaków *h* znajdują się dziurki albo wgłębienia *t* (fig. 4, 6), podczas gdy część, tworząca przykrywkę dzierzaka *h*, zaopatrzona jest w garbki *u*, które powstają przez wyciśnięcie względnie wygięcie materiału. Przy zamknięciu wpadają garbki *u* w dziurki *t* i uniemożliwiają boczne przesunięcie obu zawiasowo połączonych części

dzierżaka.

Przymocowanie płótna na wale *e* odbywa się w następujący sposób: w rowku *s* (fig. 2 i 8) przyśrubowane są w pewnym odstępie kolankowato na końcach wygięte płytki metalowe *v*. Te płytki mają podłużne wycięcie *v'* a w nim śrubę *x* z naśrubkiem. Płótno kładzie się na płytce *v*, przyczem w wycięcia w niem wchodzą śruby *x*. Po nałożeniu listwy *v''* przykręca się naśrubki *x*. Przez podłużne wycięcie w płytce *v* można płótno tak uregulować, że sztaby żelazne *c*, *f* razem z dzierżakami dokładnie się ułożą w rowku *s*. Jeżeli mają być sporządzone szersze tkaniny, to można paski, służące do rozszerzenia płótna łatwo nasunąć na metalową listwę.

Zamiast zewnętrznych łączników *n* mogą być również zastosowane metalowe dzierżaki *h*, które zabezpieczone są przeciw przesunięciu i odpadnięciu przez to, że w oczkach znajdują się do wewnątrz wciśnięte garbki *u*, które wchodzą we wgłębienia *z* w sztabach *c* i *f*.

Opisane tu według wynalazku połączenie płótna i osnowy ma tę zaletę, że siłę ciągnącą przenosi samo płótno, z drugiej zaś strony dzierżaki *h* i *n*, podczas gdy na pozostałe kilka nitki, względnie sznurków żadna siła nie działa. Wskutek tego jest połączenie nadzwyczajnie trwałe, i nie może nastąpić zwolnienie albo przerwanie się miejsca połączenia, jak to się zdarzało dotychczas. Samo złączenie za pomocą metalowych dzierżaków da się skutecznie w krótkim czasie bez żadnego zachodu. Sztaby *c* i *f* przesuwają się w rurach *c'* względnie *f'* w kierunku osiowym, mogą być zatem przystosowane na swej długości odpowiednio do szerokości tkaniny. W razie potrzeby może być rura *c'* względnie *f'* wzdłuż przecięta i opatrzona przeciętami pierścieniami ściskającymi albo płatkami, przez ściągnięcie któ-

rych mogą być sztaby *c* i *f* w rurze zaciśnięte. Z rozpoczęciem roboty przez tkacza, należy osadzić obie sztaby na wale i przez to ma się je znów pod ręką przy najbliższym użyciu. Dzierżak osnowy da się także zastosować dla maszyn do tkania płótna.

Zastrzeżenia patentowe.

1. Przystawialny i wymienialny dzierżak osnowy dla maszyn tkackich do wyrobu sukna i płótna, znamieny tem, że sztaba żelazna (*c*), na której przymocowany jest jeden koniec osnowy (*a*) połączona jest zapomocą dających się rozluźnić metalowych dzierżaków (*h*, *k*, *n*) z drugą sztabą żelazną (*f*), na której przytwierdzone jest płótno celem przeniesienia siły ciągnienia z płótna na osnowę zapomocą części metalowych, a przez to powiększenia siły ciągnienia i trwałości części łącznikowych pomiędzy obiema sztabami (*c*, *f*).

2. Dzierżak osnowy podług zastrz. 1, znamieny tem, że zewnętrzne metalowe łączniki (*n*) na jednej sztabie są obrotne, a na drugą nasuwalne, przyczem w różnych położeniach ustawialne na sztabie pierścienie (*q*) zabezpieczają metalowe łączniki (*n*) przed odpadnięciem.

3. Dzierżak osnowy według zastrz. 1 i 2, znamieny tem, że sztaby żelazne składają się z kilku w sobie przesuwalnych części (*c*, *c'* względnie *f*, *f'*), aby je na długość zmieniać i stosownie do szerokości wyrobu nastawić tak, że wymiana sztab staje się niepotrzebna.

4. Dzierżak według zastrz. 1—3, znamieny tem, że sztaby (*c*, *f*) są przesuwalne osiowo w rozciętej rurze i zaciskane w danym razie przez pierścienie ściskowe albo płatki.

5. Dzierżak według zastrz. 1—4, znamieny tem, że tworzy je pasek blaszany,

który jest tak wygięty, że na obu końcach powstają oczka (*i*), przyczem jego wolne końce przytrzymane są zapomocą suwaków (*l*) na łączniku (*k*).

6. Dzierżak według zastrz. 1—5, znamieny tem, że na jednym albo na obu oczkach (*i*) zastosowany jest zawias (*m*), aby je łatwo otworzyć albo zamknąć.

7. Dzierżak osnowy według zastrz. 1—6, znamieny tem, że w płótnie są wycięcia (*g*), które odsłaniają żelazną sztabę (*f*), przyczem na odsłoniętych miejscach znajdują się metalowe dzierżaki (*h*).

8. Dzierżak według zastrz. 1—7, znamieny tem, że na wale (*e*) płótna znajduje się rowek (*s*), w którym układają się podczas nawijania płótna (*d*) żelazne sztaby (*c*, *f*) razem z łączącymi je metalowymi dzierżakami (*h*).

9. Dzierżak według zastrz. 1—8, znamieny tem, że celem przytwierdzenia

płótna (*d*) umieszczone są w rowku (*s*) płytki metalowe (*v*), a w podłużnych wycięciach ich (*v'*) śruby (*x*) z naśrubkiem, zapomocą których napina się płótno (*d*) z wycięciami na brzegu przy zastosowaniu metalowej listwy (*v''*), przyczem płótno może być przez przesunięcie śrub (*x*) tak zregulowane, że sztaby (*c*, *f*) układają się dokładnie w rowku (*s*).

10. Konstrukcja dzierżaka według zastrz. 1—9, znamienna tem, że zamiast zewnętrznych metalowych łączników (*n*) są zastosowane również metalowe dzierżaki (*h*), których garbki (*u*) wchodzi w dziurki albo we wgłębienia (*z*) w sztabach (*c*, *f*).

Oskar Tandler
i Gustaw Tandler.

Zastępca: A. Bolland,
rzecznik patentowy.

